

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

FYZICKÉ TESTY CELNÍCH ZÁSAHOVÝCH JEDNOTEK
Diplomová práce
(Bakalářská)

Autor: Josef Lipka, tělesná výchova a sport,
management sportu a trenérství
Vedoucí práce: Jiří Štěpán
Olomouc 2011

Jméno a příjmení autora: Josef Lipka

Název diplomové práce: Fyzické testy celních speciálních jednotek

Pracoviště: Katedra sportu

Vedoucí diplomové práce: Jiří Štěpán

Rok obhajoby diplomové práce: 2011

Abstrakt: Tato bakalářská práce se zabývá fyzickými testy celních zásahových jednotek. Dále rozvádí specifika práce a služební přípravy zásahové jednotky celní správy české republiky SON (Skupina operativního nasazení), se zaměřením na fyzickou přípravu. Popisuje složení fyzických testů této skupiny pomocí jejich porovnání s testy podobných jednotek v zahraničí. Jedná se o ZUZ (Zentrale Unterstützungsgruppe Zoll) z německé celní správy, JSZ (Jednotka služobných zákrokov) SR a Wydział Realizacyjny z Polska. Nesoustředí se na porovnání výsledků jednotlivých skupin, ale na vhodnost zvolených disciplín používaných v kontrolních testech.

Klíčová slova:

Fyzická příprava, zásahové jednotky, fyzické testy, celní správa.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Name and surname: Josef Lipka

Title: Physical tests of the customs emergency squads

Department: Department of Sport

Supervisor: Jiří Štěpán

Year of publication: 2011

Abstract: This bachelor's thesis is focused on tests of physical fitness applied on members of customs emergency units. Specific features of work and training in the Czech Customs Administration SON (Operative Service Unit), are addressed, while stress is placed on physical training. The structure of SON physical tests is described herein, and compared with tests used in similar foreign units, namely the German Customs Administration's ZUZ (Zentrale Unterstützungsgruppe Zoll), emergency unit of the Slovak Customs Administration JSZ (Jednotka služobných zákrokov), and Wydział realizacyjny (emergency squad of the customs administration of Poland). The question of appropriate selection of disciplines for fitness checks is addressed, rather than comparing results reached in each unit specifically.

Key words:

Conditioning, emergency squad, physical tests, customs administration

I agree with the lending of the thesis in the library services.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou písemnou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí mgr. Jiřího Štěpána, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V olomouci dne 20.12.2011

Děkuji mgr. Jiřímu Štěpánovi za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování závěrečné písemné práce.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Cíle.....	7
2.1	Hlavní cíl.....	7
2.2	Dílčí cíle.....	7
3	Výsledky.....	8
3.1	Historie.....	8
3.1.1	Typy speciálních jednotek.....	9
3.1.2	Vznik zásahových jednotek.....	9
3.1.3	Armáda – Policie – Celní správa.....	10
3.2	Testování.....	11
3.2.1	Speciální síly.....	13
3.2.3	Význam fyzické přípravy.....	13
3.3	Skupina operativního nasazení.....	15
3.3.1	Výběrové řízení.....	16
3.3.2	Fyzické testy.....	18
3.4	Centrální podpůrná skupina.....	28
3.4.1	Výběrové řízení.....	29
3.4.2	Fyzické testy.....	30
3.5	Realizační oddělení.....	32
3.5.1	Výběrové řízení.....	34
3.5.2	Fyzické testy.....	35
3.6	Jednotka služobných zákroků.....	39
4	Diskuse.....	42
4.1	Bodování.....	47
5	Závěr.....	48
6	Souhrn.....	49
7	Summary.....	50
8	Referenční seznam.....	51

Seznam použitých zkratk:

- SON, Skupina operativního nasazení, speciální útvar celní správy ČR,
- TFK, Testy fyzické kondice,
- ZUZ, Zentrale unterstützungsgruppe zoll (Centrální podpůrná skupina) celní správa DE,
- JSZ, Jednotka služobných zákrokov, celní správa Slovenska,
- CKÚ, Celní kriminální úřad,
- URNA, Útvar rychlého nasazení, protiteroristická jednotka policie ČR,
- SWAT, Special Weapons and Tactics (speciální zbraně a taktika) policie USA,
- WCO, World Customs Organization (světová celní organizace),
- CQB, close quarter battle (boj na omezeném prostoru),
- SAS, Special Air Service (speciální vzdušná služba),
- SEAL, Sea Air Land (moře, vzduch, země),
- PDV, Polizeidienstvorschriften (policejní služební řád)
- BKA, Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad)
- NRW, Nordrhein – Vestfalen (Severní Porýní - Vestfálsko)
- SEK, Spezialeinsatzkommando (speciální operace)
- ZFdG, Zollfahndungsdienst gesetz (celní pátrací služba)
- ZKA, Zollkriminalamt (celní kriminální úřad)
- StPO, Strafprozessordnung (trestní řád)
- MMF, Mezinárodní měnový fond

1. Úvod

Tato práce je zaměřena na jeden z hlavních aspektů komplexní přípravy členů zásahových jednotek. Nejprve vymezuje pojem speciálních jednotek, jejich vznik a členění. Poté, na příkladu zásahové jednotky Celní správy ČR, popisuje problematiku výcviku této skupiny, její zaměření a požadavky na jednotlivce. Zvláště se soustředí na fyzickou přípravu, její význam a vztah k testům fyzické kondice. Tyto testy, užívané v SON při náboru nováčků i přezkušování členů, také analyzuje a porovnává s testy zahraničních jednotek podobného zaměření.

2 CÍLE

2.1. HLAVNÍ CÍL

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat způsob ověřování fyzické způsobilosti členů speciálních celních útvarů i jejich adeptů.

2.2. Dílčí cíle

1. Popis vzniku a práce celních zásahových jednotek
2. Popis fyzické přípravy jednotek
3. Shromáždění testů fyzické kondice zvolených skupin
4. Rozbor jednotlivých disciplín
5. Porovnání testových baterií

3 VÝSLEDKY

Zásahové jednotky celní správy jsou specifickým druhem represivních sil. Během posledních dvaceti let se staly pevnou součástí ozbrojených sborů mnoha států od České republiky po, například, USA.

3.1. HISTORIE

Vojáci, kteří jsou speciálně vycvičeni, aby doplňovali běžné vojenské jednotky, nejsou nic nového. Vojenští historikové zjistili, že už v dávné historii existovaly skupiny dokonale vycvičených bojovníků, kterým byly svěřovány stejné úkoly, jaké dnes dostávají současné speciální jednotky. Vojáci těchto jednotek většinou operují v malých týmech, často skrytě, případně za nepřátelskou linií. Jejich zaměření se někdy velmi blíží, respektive vychází z postupů, pro které se v novověku objevil nový pojem, guerilla – malá válka.

Za posledních čtyřicet let se nároky na speciální jednotky zvýšily díky šíření terorismu, nepokojům a vzrůstu organizovaného zločinu, ale základní princip zůstává stejný. Dnešní příslušníci speciálních jednotek si uvědomují, že „speciální“ je pouze jejich role při řešení náročných úkolů, náročný výcvik, který ke splnění úkolů potřebují, a vlastnosti mužů, kteří úkoly plní (Davies, 2006, 7).

Je evidentní, že výše se hovoří o armádních jednotkách, ale zmiňované principy platí do značné míry i v jiných ozbrojených sborech. Rozdíl mezi klasickou armádou a speciálními silami je výraznější u vojsk tvořených vojáky základní služby. Ale i v plně profesionalizované armádě je značný. V jiných silových resortech, jako je policie a celní správa, může být i mnohem markantnější.

Moderní speciální jednotky a elitní svazky jsou v naší, na konflikty bohaté epoše, jejíž vojenská střetnutí se vyznačují materiálními bitvami, nasazením techniky bez lidské obsluhy a použitím masových armád, zvláštností. Vytvářejí protipól vůči spíše špatně než dobře vycvičeným vojákům základní služby v normálních jednotkách. Příslušníci této menšiny se vyznačují ochotou k nasazení a připraveností k vysokým výkonům. Individuální odvaha, značná motivace a fyzická zdatnost vedou ve spojení s vysokým

stupněm vycvičenosti ke kolektivnímu sebevědomí, „duchu sboru“, jež je hybnou silou činnosti a úspěchu (Boger, 1995, 9).

Vše závisí na výběru a výcviku. Právě odpovídající výběr a kvalitní výcvik ve všech zájmových oblastech je zárukou vysoké výkonnosti jednotky. Jak řekl trenér Cus D'Amato svému svěřenci Miku Tysonovi „když vejdeš do ringu, musíš vědět, že si zasloužíš vyhrát, protože jsi trénoval více, poctivěji a tvrději než soupeř“.

3.1.1. Typy speciálních jednotek

V dnešní době se rozlišuje několik druhů speciálních jednotek. Například:

- námořní pěchota,
- komandos,
- výsadkáři.

Přestože vycházejí z armádního vzoru, mají policejní, tzv. „zásahové jednotky“ výrazně odlišné zaměření. Tomu odpovídají odlišné nároky, jež jsou na ně kladeny. V České republice, i v jiných státech, bychom mohli policejní jednotky jednoduše rozlišovat na dva typy:

- krajské zásahové jednotky,
- protiteroristické jednotky.

3.1.2. Vznik zásahových jednotek

Skutečné zásahové jednotky se začaly vytvářet po druhé světové válce, například v USA. Požadavky nebezpečných akcí výrazně přesahovaly dispozice běžných policistů. Proto si jednotlivé státy vytvářely, od roku 1967, jednotky SWAT (Special Weapons and Tactics). Koncept „speciální zbraně a taktika“ vhodně ilustruje, v čem se liší od běžných pořádkových sil. Někdy se také používá popis high risk entry, tedy vysoce nebezpečný vstup. U nás se vžilo označení „malá taktika“, nebo také „černá taktika“.

V České republice vznikla dne 1.1. 1981 formace s názvem XIV. Správa Sboru národní bezpečnosti. To byl začátek nejen dnešního Útvaru rychlého nasazení, ale i krajských

zásahových jednotek. Krajské skupiny představovaly zpočátku jakýsi předstupeň, širší základnu pro potenciální adepty do ÚRN. To zčásti stále platí, noví členové protiteroristické jednotky pocházejí většinou odtud. Tyto jednotky se, postupem času, staly i samostatně výraznou a nezastupitelnou oporou policie. Dnes se považuje ÚRN, a v zahraničí její odpovídající protějšky, za nejelitnější složku policie. Během své existence však nezaznamenala zákrok ve své primární specializaci, tedy boji proti terorismu. Oproti tomu zásahové jednotky měly vždy dost práce. Zpočátku suplovaly mimo jiné práci pořádkové jednotky. Posléze se však vytvořily oddíly „těžkooděnců“ známých ze zákroků vůči davům. V tomto směru byl mezníkem rok 2000, přesněji zasedání MMF (Mezinárodního měnového fondu) v Praze. Nyní se krajské skupiny mnohem lépe mohou specializovat na svou zákrokovou práci.

3.1.3. Armáda - Policie – Celní správa

Na rozdíl od vojenských uskupení se policejní zásahové jednotky zaměřují na tzv. CQB (close quarter battle) neboli boj na omezeném prostoru. Tomu je přizpůsobena příprava i výstroj příslušníků. Proto není ve fyzické přípravě policistů tak výrazný důraz na vytrvalost, jako u vojáků. Také znalosti přežití v přírodě nejsou prioritou. Zákroky se odehrávají nejčastěji v městských aglomeracích. Podobně i seskoky padákem nenalézají příliš uplatnění. Psychická odolnost je stále velmi důležitá, ale jedná se o jiné aspekty. Policisté nepracují ve válečných podmínkách (většinou), a používají proto i menší důraz při zákrocích. Platí zákonná zásada „...co nejvíce šetřit život a zdraví osob, proti nimž zákrok směřuje“. Výzbroj proto preferuje méně destruktivní metody.

Policejním jednotkám se v některých aspektech velmi podobají celní jednotky. Zaměření celních zásahových týmů vychází z potřeb celní správy. V posledních letech významně narostl počet případů, kdy celníci při výkonu služebních povinností, potřebovali podporu bojeschopných a sehraných týmů. V nelegálním obchodu s palivy, cigaretami, alkoholem, drogami, radioaktivním materiálem atd. se pohybují mnohamilionové částky. Často se jedná o organizované skupiny, jejichž členové disponují střelnými zbraněmi, vojenským či policejním výcvikem, dlouhým trestním rejstříkem a absencí zábran. Představa, že celníci jsou vlastně klasickými úředníky, vcelku odpovídá skutečnosti. Proto bylo neúnosné požadovat po nich, přestože se jedná o ozbrojený sbor, dlouhodobě plnit tyto úkoly. Bez pomoci zásahových jednotek by šlo o neúměrné riziko. Okolnost, že tuto podporu nebylo vždy možno dostatečně pružně zajistit ze strany policie, vedla k vytvoření profesionálních jednotek v rámci celní

správy. Jejich zaměření, výcvik a výbava jsou velmi podobné jako u policejních zásahových jednotek. Tyto skupiny již více než deset let úspěšně působí u nás i téměř u všech našich sousedů v Polsku, Německu i na Slovensku. Na počátku se projevovala jistá opatrnost právě ze strany policie, způsobená obavou, že si jednotky budou konkurovat. Také média, která mnohé zákroky celní správy deklarovala často jako policejní akci, neprospívala situaci. Během několika let se však jednotky naučily spolupracovat.

V České republice je to jednotka SON (Skupina operativního nasazení), na Slovensku JSZ (Jednotka služobných zákrokov), v Německu ZUZ (Zentralen Unterstützungsgruppe Zoll) a v Polsku Wydział realizacyjny.

3.2 TESTOVÁNÍ

Různé formy testování fyzické zdatnosti provázejí lidstvo zřejmě mnohem déle než znalost písma či jiné projevy civilizace. Zkoušky fyzické síly patří podle J. Švuba mezi nejstarší sportovní aktivity.

... Při tom bylo na první pohled jasné, že někteří jedinci dokáží unést těžší kámen než ostatní... Na stranu nejsilnějšího potom přešlo právo, větší díl kořisti, výběr ženy nebo vedoucí postavení v tlupě. Svérázný obyčej zvedání kamenů přežil tisíciletí a přetrval s obměnami až do současné doby (Švub, 1997, 12).

V některých zemích, například ve Skotsku či ve Střední Asii, je dodnes možno nalézt kameny původně sloužící k podobným účelům. Někdy bylo zvládnutí takovéto zkoušky podmínkou pro přijetí mezi muže. Tedy ne jen exhibicí zvláště disponovaných jedinců.

Mnozí velitelé a vojevůdci se snažili najít způsoby jak vybrat do své armády obecně, nebo do elitních oddílů, ty nejzdatnější vojáky. Mělo to evidentní efekt jak v praktických schopnostech, tak psychologický. Nepřítel se také vždy snažil hodnotit kvality a slabiny svých protivníků. I římský legionář „...měl náležitý respekt z vyšších a silnějších Galů a Germánů“ (Hrych, 2000, 110). Napoleon si, obklopen svou vybranou gardou, nezaslouženě získal pověst malého muže. A to jen proto, že se kolem něj stále pohybovali nadprůměrně zdatní a urostlí vojáci.

Postupně se začaly objevovat různé druhy zkoušek adeptů či rekrurů. Možná nejstarší a nejjednodušší bylo právě určení minimální výšky. Respektive nepřijetí do služby muže, který

nedosáhne stanoveného limitu výšky postavy. Stále důležitější se však stala prověrka fyzické zdatnosti.

Zájem o tělesnou výkonost byl povzbuzován i zaváděním různých odznaků zdatnosti. Předobrazem všech vícebojů (i odznaků) posuzujících všestrannost byl zřejmě antický pětiboj (disk, oštěp, skok, běh, zápas). První sportovní odznak v Evropě pravděpodobně zavedli Švédové roku 1906 a v roce 1913 je následovali Němci. Také *Americká asociace hřišť a rekreace* navrhla v roce 1913 testy pro získání sportovního odznaku. (Neuman, 2003, 12).

Pro testování běžné populace bylo vytvořeno několik testových souborů:

- AAHPER Youth Fitness Test (1957, USA).
- Fleishman Basic Fitness Tests (1964, USA).
- Test CAHPER (1964, Kanada).
- Testy zdatnosti vytvořené prezidentskou radou (1992, USA).
- The Prudential Fitness grams (1992, USA).
- Test ICSPFT (1974).
- AST (1986, Německo).
- IPPTP – mezinárodní profil tělesné zdatnosti (1985, Německo).
- PFT – test tělesné zdatnosti (1994, Německo).
- MTSF – mezinárodní test fyzické zdatnosti (1993, Polsko).
- Eurofit pro mládež (1983).
- Eurofit (1983).
- Unifittest (1995).

Vzhledem k vymoženostem civilizace dlouhodobě klesá zdatnost populace. Někdy se uvádí jako průvodní jev tzv. samodomestikace člověka. Tento trend je sice velice dlouhodobý, ale výrazněji je sledován až v posledních desetiletích. I to je jeden z důvodů, proč se testy fyzické kondice staly běžnou součástí výběrových řízení v mnoha, nejen militarizovaných, odvětvích. U elitních a speciálních sil je tato nutnost logicky ještě evidentnější.

3.2.1. Speciální síly

Od počátku moderních speciálních jednotek hrály kondiční schopnosti, a vůbec fyzické atributy, velmi důležitou úlohu, ikdyž zdaleka ne takovou jakou jim přikládají tvůrci akčních filmů. Každá speciální jednotka má pro nové zájemce připraveny vlastní prověrky více či méně odpovídající požadavkům jejich specializace. Z velké části se skládají z klasických silově vytrvalostních cviků (kliky, shyby, sedlehy...), vytrvalostního běhu a případně koordinačního cvičení. Je zřejmé, že různě zaměřené skupiny potřebují i různě sestavené testy. Obecně se dá říci, že vojenské jednotky potřebují, mimo jiné také vzhledem k dlouhým pochodům, výraznější vytrvalostní dispozice než například policejní zásahovky. Při výběrovém řízení do britské SAS mnoho uchazečů končí kvůli nekonečným pochodům s těžkou výbavou. Eskortní skupiny vězeňské služby zase preferují silovější typy. Skladba testů americké jednotky SEAL jasně ukazuje, že se zaměřuje na vodní živel.

Mnohé testy jsou však v podstatě kopiemi testů jiných jednotek nezohledňující požadavky konkrétní skupiny. Názor, že „... i když tak myslí či konají všichni, tak to ještě nemusí být správné či pravdivé“ (Frömel, 2002, 58), není příliš přijímán. Odborné znalosti diagnostiky a teorie testování jsou využívány minimálně. Některé jednotky nepoužívají testové baterie pro průběžné testování. Zatímco v oblasti psychologického vyšetření a psychotestů se dá sledovat výrazný pokrok, v okruhu fyzické přípravy je relativně minimální. Není to primárně způsobeno nedostatečnou aktivitou odborníků. Praktická aplikace zaostává. Profesionálně zpracované psychotesty se již dlouhou dobu považují za samozřejmou součást výběru a přípravy členů zásahových jednotek, ale i jinde. Téměř nikoho nenapadne možnost, že by takový test vypracoval člověk bez odborné kvalifikace. Naproti tomu se všeobecně přistupuje k fyzickým prověrkám s jistou přezíravostí.

3.2.2. Význam fyzické přípravy

Požadavky, které jsou kladeny na celníky zařazené do zásahových skupin, předpokládají poměrně vysokou úroveň celkové vycvičenosti všech členů týmu. Podstatná je jakási minimální úroveň ve všech oblastech výcviku. Přestože se každý z členů specializuje na určitý okruh dovedností podle svých individuálních dispozic a preferencí, musí v dostatečné míře ovládat i ostatní problematiky. V tomto smyslu je kvalitní příprava v kondičním tréninku základem všech oblastí výcviku. Na vrcholu pomyslných pilířů komplexní přípravy je taktika.

Soubor všech dovedností a schopností členů skupiny aplikovaných dle daného taktického rámce vede k minimalizaci rizika při plnění svěřených úkolů. Možnosti a výkonnost každého jednotlivce limitují taktickou kreativitu celého týmu. Celá konstrukce všech odvětví profesní přípravy je přímo závislá na základních kondičních parametrech a je jimi omezena. I přes zjevnou důležitost a nepostradatelnost je kondiční trénink jen jednou z mnoha oblastí, jimž se musí příslušníci zásahových skupin věnovat. Týdenní plán mu sice vymezuje prostor dvakrát týdně, to však není zdaleka dostatečné, uvědomíme-li si širší fyzické přípravy, vycházející ze základního členění pohybových schopností:

- kondiční,
- koordinační.

Dále potom kondiční schopnosti dělíme na:

- rychlostní,
- silové,
- vytrvalostní.

Navíc je nutno počítat se zatížením v ostatních oblastech. To může někdy redukovat aktuální tréninkové dispozice. Nejvíce však ovlivňují kontinuitu fyzické, ale i jiné, přípravy pracovní úkoly. Z kapacitních důvodů nelze většinou jednotky striktně dělit na týmy a konkrétní pracovní náplň lze dlouhodobě jen minimálně plánovat. Proto je například týdenní rozpis SON jen teoretickým konstruktem, který se může plně realizovat jen výjimečně. Členové skupiny mohou počítat s tím, že se bude postupovat podle plánu pouze tehdy, když není jiný úkol. Z výše uvedeného je zřejmé, že požadovaná úroveň fyzické přípravy je udržitelná jedině, pokud jednotlivci sportují individuálně i ve volném čase. Dále je nutná spolupráce instruktorů při aktualizaci tréninků. Některé oblasti, například sebeobrana a fyzická příprava, mají k sobě velmi blízko. Toho lze využít pro ekonomičtější práci s omezeným časovým rámcem. Například lze v rámci sebeobrany zařadit větší fyzickou zátěž, a tím redukovat její aktuální deficit, nebo naopak zatížení zmírnit pokud následuje po jiném náročném zaměstnání. Je evidentní, že nedostatečná komunikace nebo dokonce jakási řevnivost, může pozitivní efekt výcviku redukovat až eliminovat. Podobně je nutná individualizace tréninku každého jednotlivce. Jelikož nelze naplnit dostatečnou fyzickou připravenost pouze v rámci řádného výcviku, tedy v pracovní době, je nutno podporovat samostatnou aktivitu. Proto

například nemá smysl nutit k vysilujícímu tréninku bench presu cvičence, který podobný trénink absolvovat o den dříve samostatně. Tyto základní zákonitosti jsou však všem instruktorům známy a jimi respektovány. V rámci možností je ve všech oblastech poskytována jednotlivcům podpora pro rozvoj individuálních postupů.

3.3. Skupina operativního nasazení

Skupina operativního nasazení vznikla roku 2001. Toho roku se uskutečnilo první výběrové řízení a po absolvování základního výcviku byla jednotka následující rok zapojena do akcí.

Na výcviku se podílelo, a nadále podílí, mnoho externích instruktorů zejména v oblasti taktiky, zdravotní přípravy, práce ve výškách, střelecké přípravy, psychologie, sledování, ochrany osob a technické podpory. Pro základní výcvik se, byť v omezené míře, používá týdenní tréninkový plán.

Tabulka 1. Týdenní rozpis výcviku Skupiny operativního nasazení

Pondělí	Fyzická příprava	Střelecká příprava
Úterý	Sebeobrana	Taktika
Středa	Fyzická příprava	Regenerace
Čtvrtek	Sebeobrana	Taktika
Pátek	Střelecká příprava	Regenerace

Pro motivaci členů se pořádají akce soutěžního i nesoutěžního, ryze dobrovolného charakteru, které se prolínají s organizovanou fyzickou přípravou. V tomto duchu proběhla soutěž v silovém trojboji, běžecká soutěž a poměrování v různých, převážně silově-vytrvalostních disciplínách. Mimo to se někteří členové účastní oficiálních akcí jako je pražský maratón, zápasy v boxu, kicboxu a thaiboxu, triatlonů apod.

Pravomoci Skupiny operativního nasazení

- a) provádí zatčení, zadržení, předvedení nebo zajištění podezřelých z trestné činnosti,
- b) zabezpečuje eskorty výše uvedených osob po nezbytně nutnou dobu pouze v případech podezření na ohrožení jejich bezpečnosti a bezpečnosti eskortujících, obdobným způsobem postupuje při střežení podezřelých osob,
- c) zajišťuje osobní bezpečnost osob, provádějících úkoly v rámci operativně pátrací činnosti nebo trestního řízení,
- d) zajišťuje vstupy do objektů, v nichž je uloženo zboží uniklé celnímu dohledu nebo zboží, které má být zajištěno pro účely trestního řízení,
- e) v odůvodněných případech podporuje ostatní útvary celní správy,
- f) provádí jiné úkoly v těch případech, kdy je to účelné zejména z důvodu zajištění osobní bezpečnosti zaměstnanců celní správy nebo dalších osob,
- g) provádí činnosti v rámci krizového řízení Integrovaného záchranného systému ČR (SP 54/2007).

3.3.1. Výběrové řízení

- věk min. 21 let,
- min. středoškolské vzdělání (maturita),
- řidičský průkaz skupiny „B“,
- plavec.

Dále musí absolvovat:

- vstupní fyzické testy,
- vstupní psychologické vyšetření,
- vstupní zdravotní prohlídku,
- dlouhodobý psychodiagnostický test.

Fyzická způsobilost, ověřovaná vstupními testy fyzické kondice, je jednou ze základních částí prověrky. Je však nutno poznamenat, že z pohledu instruktorů SON, kteří se výběru přímo účastní, se jedná o nejjednodušší část. Skladba testové baterie je zájemcům předem známa stejně jako minimální požadavky, proto je možno se na jednotlivé disciplíny předem připravit. Navíc, jak je uvedeno dále, nároky nejsou nijak extrémní. Je tomu tak proto, že představují opravdu minimální požadavky na kondiční schopnosti. Podle filosofie vedení SON má být tyto testy schopen kterýkoli člen splnit bez specializované přípravy, a to i v případě, že má vyšší věk. Stejná skladba testové baterie se používá k průběžnému prověřování členů. Neexistují věkové kategorie. A jelikož kondice je sice důležitou, ale nikoli jedinou oblastí, jíž se musí členové věnovat, bylo by výrazné zvýšení požadavků kontraproduktivní. Také však platí, že většina příslušníků skupiny dosahuje mnohem lepších výsledků, než stanoví minimální úroveň, proto nejsou při vstupu udělovány žádné výjimky. Splnit musí všichni. Důležitým prvkem podmiňujícím vypovídající hodnotu testování je osoba examinátora. Je běžným jevem, že testované osoby dosahují rozdílných výsledků právě dle individuálního přístupu testujícího. Tato výrazná nepřesnost vychází většinou z nedostatečného popisu cviků a nedůslednosti kontrolujícího. Porovnatelnost takových výstupů, ať už longitudinálně u jedné osoby, nebo mezi jednotlivci navzájem, je mizivá. Proto je u SON snaha o to, aby testující jasně popsali každou disciplínu a prezentovali správný postup. Také se osvědčila snaha o téměř maximální přesnost, a tedy nulovou toleranci. Nepřipouští se nic takového jako skoro shyb nebo téměř limit. Tím se výrazně zvýšila transparentnost výsledků a samozřejmě objektivita. Testování probíhá vždy pod dohledem určené komise. Tato kontrola je však v důsledku pouze formální, neboť nároky na přesnost a kvalitu testování uplatňované ze strany SON zatím neposkytly členům komise žádný prostor pro námitky.

3.3.2 TESTOVÉ BATERIE SON

Podmínky a povinnosti:

1. Uchazeč je povinen zúčastnit se TFK ve stanoveném termínu. V případech hodných zřetele může komise povolit účast v náhradním termínu.
2. Před zahájením TFK uchazeč oznámí výběrové komisi, zda vykoná přezkoušení dle TFK A nebo TFK B. V průběhu přezkoušení již nemůže své rozhodnutí změnit.
3. Podmínkou pro vykonání přezkoušení dle TFK B je hmotnost uchazeče min. 85 kg.
4. TFK musí být vykonán jako nedělitelný celek (nelze jeho části rozložit nebo odložit na jiný termín apod.).
5. Pro úspěšné absolvování TFK a hodnocení PROSPĚL je nutné splnit všechny stanovené minimální požadavky dílčích limitních testů a dosáhnout celkového počtu 85 bodů.
6. Při plnění TFK je uchazeč povinen dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví, řídit se pokyny výběrové komise a zachovávat sportovní čest (v duchu “fair play”).
7. Účast je povinná ve sportovní ústroji odpovídající dané části TFK (do tělocvičny, na nekryté sportoviště, do bazénu).

Ve Skupině operativního nasazení se používají dvě nezávislé baterie fyzických testů. Vychází se přitom z předpisu číslo 42/2009. Původnější baterie tzv. verze A je téměř v nezměněné podobě používána od vzniku skupiny. Testy se využívají jak pro výběrové řízení, tak pro pravidelné přezkušování. Kompletní test verze A, obsahuje:

Tabulka 2. Testová baterie Skupiny operativního nasazení, verze A

	Dílčí limitní test	Minimální požadovaný výkon
1	Šplh	2 x
2	Kliky	50
3	Sedy – lehy	50
4	Shyby	10 x
5	Sprint	14 s
6	Běh 3 000 m	13 minut
7	Plavání	uplavat

1. Šplh na 4m laně bez přírazu

Začátek je na zemi, úchop lana nejvýše ve výšce 180 cm – označení páskou, provádí se šplh bez přírazu ve vyznačeném úseku. V horní části je lano označeno také páskou a překonání úseku se dokončuje dohmatem na/za takto vyznačený úsek. Časový limit je 2 minuty. Postup sestupu je ponechán na uchazeči. Mezi jednotlivými úseky šplhu je možnost odpočinku, čas se nepřerušuje a časový limit na překonání všech úseků nesmí být překročen. Z důvodu bezpečnosti je maximální možný počet provedení 8 x překonání úseku.

Tabulka 3. Bodová škála disciplíny šplh na laně

	Minimum						
Výkon	2	3	4	5	6	7	8
Body	4	6	8	10	12	14	16

2. Kliky – vzpor ležmo

Základní poloha: vzpor ležmo, ruce v šíři ramen, trup je rovný, nohy u sebe, nebo nejvíce na šíři ramen od sebe. Základní poloha se zaujme na povel “Připravit”. Časový limit je 2 minuty. Provádění cviku začíná po povelu “Start”. Závěr časového limitu - “Stop”. Začíná se ve vzporu s dopnutými pažemi v lokti a uchazeč provádí kliky a vzpory s lehkým dotykem hrudníku o podložku (podložka – plastová láhev). V průběhu cviku musí být trup stále rovný, paže ve vzporu napnuté, nevysazuje se ani neprohýbá pánev. Při nedodržení stanoveného

provedení cviku (lehnutí si, nedopínání paží, vysazování pánve apod.) jej zkušební komisaře nezapočítá. Počítání zkušební komisař provádí nahlas.

Tabulka 4. Bodová škála disciplíny kliky

	minimum									
Výkon	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
Body	8	9	10	11	12	14	15	16	18	20

Od počtu cviků 85 se za každých + 5 provedení přičítají 2 body.

3. Sedy – lehy

Základní poloha: leh na zádech, nohy pokrčené v kolenou v úhlu 90 stupňů, kolena 20 až 30cm od sebe, chodidla jsou fixována k zemi (podložce) partnerem nebo zaklesnutím za pevnou oporu, ruce sepnuté v týle, lokty roztaženy. Časový limit je 2 minuty. Základní poloha se zaujme na povel “Připravit”. Provádění cviku začíná po povelu “Start”. Závěr časového limitu - “Stop”. Uchazeč provádí sedy-lehy s přetáčením trupu a dotykem kolena protistranným loktem. Při lehu se musí dotknout lopatkami, nebo spojenýma rukama země (podložky). Započítává se jen úplný a správně provedený cvik. Počítání zkušební komisař provádí nahlas.

Tabulka 5. Bodová škála disciplíny sedy - lehy

	Minimum						
Výkon	50	55	60	65	70	75	80
Body	8	9	10	11	12	13	14

Každých dalších + 5 provedení cviku nad počet 80 = + 2 body

4. Přítahy k hrazdě (shyby) - nadhmatem

Základní poloha: vis na hrazdě, úchop nadhmatem v šíři ramen, lokty propnuté. Závěr časového limitu - “Stop”. Časový limit je 2 minuty. Uchazeč provádí přítahy ze základní

polohy do výše kdy má bradu nad úrovní hrazdy. Každé opakování začíná ze základní polohy. Započítává se jen úplný a správně provedený cvik. Počítání zkušební komisař provádí nahlas.

Tabulka 6. Bodová škála disciplíny přitahy k hrazdě

	Minimum					
Výkon	10	11	12	13	14	15
Body	8	9	10	11	12	13

Za každé + 1 provedení je přičten 1 bod.

5. Běh na vzdálenost 100 m

Úkolem je zaběhnout vzdálenost 100 m na běžecké dráze v co nejkratším čase. Start je nízký (z bloků), nebo vysoký (ze stoje). Volba startovní polohy závisí na uchazeči. Start – zvukový signál (tlesknutí, hlasový povel, výstřel ze startovací pistole).

Záměrný výběh ze své dráhy, „3 x ulití startu“, nedoběhnutí do cíle = NESPLNĚNO

Tabulka 7. Bodová škála disciplíny běh na 100 m

	Minimum								
Výkon	14	13,6	13,4	13,2	13	12,8	12,6	12,4	12,2
Body	4	6	8	9	10	11	12	13	14

Při měření času se zaokrouhluje směrem nahoru, tj. pro čas 13,1 = bodů 9, 12,9 = 10 bodů atd. Každý posun času o – 0,2 s = + 1 bod.

6. Běh na vzdálenost 3 km

Úkolem je uběhnout vzdálenost 3 km v co nejkratším čase. Skupinový start (počet běžců se volí podle počtu organizátorů, na 2 organizátory max. 15 běžců), běžícím se průběžně sděluje čas. Měří se s přesností na 1 sekundu. Běží se na přehledném, přesně vyměřeném okruhu s rovným povrchem.

Tabulka 8. Bodová škála disciplíny běh na 3 000 m

	Minimum									
Výkon	13	12:45	12:30	12:15	12	11:45	11:30	11:15	11	
Body	8	9	10	11	12	13	14	15	16	

Každý posun času o – 0:15 min od času 11 = +1 bod

7. Plavání 100 m – volný způsob

Plave se v krytém nebo otevřeném bazénu 25 m / 50 m s vyznačenými, a pokud je to možné oddělenými, drahami. Jedna dráha = jedna osoba. Teplota vody musí být v rozmezí nejméně + 19 a nejvíce + 29 °C, pod bloky musí být hloubka nejméně 140 cm. Plave se v plavkách, bez použití pomůcek. Doporučuje se použití plaveckých brýlí. Start je povolen z bloků nebo z vody, záleží na rozhodnutí uchazeče. Plave se libovolným způsobem, je povoleno střídat plavecké styly. Při obrátkách se musí dotknout alespoň jednou rukou stěny bazénu. Oznamují se mezičasy, signalizuje se počet uplavaných bazénů. Opustí-li cvičenec neúmyslně vyhrazenou plaveckou dráhu, může pokračovat po navracení se zpět v testu. Úmyslné opuštění plavecké dráhy = NESPLNIL. Úkolem je uplavat vzdálenost 100 m libovolným způsobem bez použití pomůcek v co nejkratším čase.

Tabulka 9. Bodová škála disciplíny plavání na 100 metrů

	Minimum											
Výkon	uplavat	2:10	2:00	1:56	1:52	1:48	1:44	1:40	1:36	1:32	1:28	1:24
Body	2	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Každý posun času o- 4s od času 1:24 = + 1 bod.

Všechny výsledky průběžných testů zaznamenává instruktor fyzické přípravy a členové skupiny do nich mohou kdykoli nahlížet (viz. příloha 1).

K tomuto testu přibyla roku 2003 testová baterie verze B. Ukázalo se totiž, že mnozí uchazeči hlásící se do SON mají s plněním verze A potíže pokud mají vyšší hmotnost. Přitom pro práci ve skupině by mohli být přínosem. Jak je patrné ze skladby testu, největší problémy byly s plněním limitu na 3 km běh, proto byla vytvořena druhá, alternativní, verze. Je zaměřena více na sílu, respektive silovou vytrvalost. Jelikož je tato baterie zaměřena na těžší hmotnostní kategorie, podmínkou pro její absolvování je minimální váha 85 kg. Tedy pouze jedinec s aktuální hmotností 85 kg a vyšší si může zvolit, kterou baterii bude absolvovat. To platí při výběrovém řízení i v průběžném testování. Členové skupiny absolvují testy fyzické kondice dvakrát ročně, pokud tomu nebrání závažný důvod například pracovního nebo zdravotního charakteru. Pořadí jednotlivých disciplín je striktně dáno. V dubnu probíhají testy verze B, v říjnu verze A. Všichni se účastní obou přezkoušení. Předem si však musí zvolit, kterou verzi budou plnit, mají-li možnost volby.

Tabulka 10. Testová baterie Skupiny operativního nasazení, verze B

	Dílčí limitní test	Minimální požadovaný výkon
1	Bench – press	2 x
2	Skok do dálky	220 cm
3	Člunkový běh	11,4 s
4	Přítahy k hrazdě se zátěží	2 x
5	Sedy – lehy	50 x
6	Dřep s činkou	3 x
7	Běh 3 000 metrů	15 minut
8	Plavání 100 metrů	Uplavat

1. Bench - press

V lehu na rovné lavici se středním úchopem, tj. mírně nad šířkou ramen. Při spuštění činky nádech, při záběru výdech. Cvik se provádí v plném rozsahu, pánev se nesmí zdvihat od podložky, záběr je dokončen při propnutých loktech.

Tabulka 11. Bodová škála disciplíny bench - press

	Minimum						
Výkon	2	3	4	5	6	7	8
Body	4	8	9	10	11	12	13

Každé další +1 opakování = +1bod.

2. Skok do dálky z místa odrazem snožmo

Ze stoje mírně rozkročeného těsně před odrazovou dráhou provede testovaná osoba podřep a předklon, zapaží a odrazem snožmo, se současným švihem paží vpřed, skočí co nejdále. Přípravné pohyby paží a trupu jsou dovoleny, není však povoleno poskočení před odrazem. Zaznamenává se nejlepší ze tří pokusů.

Tabulka 12. Bodová škála disciplíny skok do dálky z místa

	Minimum					
Výkon	220	225	230	235	245	250
Body	8	9	10	11	12	14

Každých dalších + 5 cm nad 250 cm = + 2 body.

3. Člunkový běh

Dvě mety umístěné ve vzdálenosti 10m od sebe – jsou součástí desetimetrové vzdálenosti. Úkolem je co nejrychleji překonat 4 x 10 metrů. Testovaná osoba zaujme postavení těsně před

startovní čarou. Po startu vybíhá k metě vzdálené 10m. Tuto metu oběhne a vrací se k první metě, kterou oběhne tak, aby proběhnutá dráha mezi druhým a třetím úsekem tvořila osmičku. Na konci třetího úseku již metu neobíhá, pouze se jí dotkne rukou.

Tabulka 13. Bodová škála disciplíny člunkový běh

	Minimum				
Výkon	11:40	11:30	11:20	11:10	11:00
Body	8	9	10	11	12

Každá desetina vteřiny pod 11 sekund = +2body.

4. Přitahy k hrazdě (shyby) se zátěží – nadhmatem

Základní poloha: vis na hrazdě, úchop nadhmatem v šíři ramen, lokty propnuté. Časový limit je 2 minuty. Zátěž o váze 10 % hmotnosti uchazeče se zavěšuje na opasek. Závěr časového limitu - “Stop”. Uchazeč provádí přitahy ze základní polohy do výše kdy má bradu nad úroveň hrazdy. Každé opakování začíná ze základní polohy. Započítává se jen úplný a správně provedený cvik silovým způsobem bez švihů. Počítání zkušební komisař provádí nahlas.

Tabulka 14. Bodová škála disciplíny přitahy k hrazdě se zátěží

	Minimum					
Výkon	2	3	4	5	6	7
Body	8	9	10	11	12	13

Každé další provedení cviku nad počet 7 = +2 body.

5. Sedy – lehy

Základní poloha: leh na zádech, nohy pokrčené v kolenou v úhlu 90 stupňů, kolena 20 až 30 cm od sebe, chodidla jsou fixována k zemi (podložce) partnerem nebo zaklesnutím za pevnou oporu, ruce sepnuté v týle, lokty roztaženy. Časový limit je 2 minuty. Základní poloha se zaujme na povel “Připravit”. Provádění cviku začíná po povelu “Start”. Závěr časového limitu

– “Stop”. Uchazeč provádí sedy-lehy s přetáčením trupu a dotykem kolena protistranným loktem. Při lehu se musí dotknout lopatkami, nebo spojenýma rukama země (podložky). Započítává se jen úplný a správně provedený cvik. Počítání zkušební komisař provádí nahlas.

Tabulka 15. Bodová škála disciplíny sedy – lehy

	Minimum					
Výkon	50	55	60	65	70	75
Body	8	9	10	11	12	13

Každých dalších +5 provedení cviku nad počet 80 = +2 body.

6. Dřepy s činkou

Mírný stoj rozkročný před podložkou, činku o hmotnosti 110 % vlastní váhy, přemístit za krk a provádět opakovaný dřep s činkou za krkem až do sedu, do okamžiku doteku podložky vysoké cca. 30 cm.

Tabulka 16. Bodová škála disciplíny dřepy s činkou

	Minimum							
Výkon	3	4	5	6	7	8	9	10
Body	8	9	10	11	12	13	14	15

Každé další provedení cviku nad počet 10 = +2 body.

7. Běh na vzdálenost 3 000 m

Úkolem je uběhnout vzdálenost 3 km v co nejkratším čase. Skupinový start (počet běžců se volí podle počtu organizátorů, na 2 organizátory max. 15 běžců), běžícím se průběžně sděluje čas. Měří se s přesností na 1 sekundu. Běží se na přehledném, přesně vyměřeném okruhu s rovným povrchem.

Tabulka 17. Bodová škála disciplíny běh na vzdálenost 3 000 m

	Minimum					
Výkon	15:00	14:30	14:00	13:30	13:00	12:30
Body	10	11	12	13	15	17

Každý posun času o – 15 sekund od času 12,30 = + 2 body.

8. Plavání 100 m – volný způsob

Úkolem je uplavat vzdálenost 100 m libovolným způsobem bez použití pomůcek v co nejkratším čase. Plave se v krytém nebo otevřeném bazénu 25 m / 50 m s vyznačenými drahami, a pokud je to možné, oddělenými drahami. Jedna dráha = jedna osoba. Teplota vody musí být v rozmezí nejméně + 19 a nejvíce + 29 °C, pod bloky musí být hloubka nejméně 140 cm. Plave se v plavkách, bez použití pomůcek. Doporučuje se použití plaveckých brýlí. Start je povolen z bloků, nebo z vody, záleží na rozhodnutí uchazeče. Plave se libovolným způsobem, je povoleno střídat plavecké styly. Při obrátkách se musí dotknout alespoň jednou rukou stěny bazénu. Oznamují se mezičasy, signalizuje se počet uplavaných bazénů. Opustí-li cvičenec neúmyslně vyhrazenou plaveckou dráhu, může pokračovat po navracení se zpět v testu. Úmyslné opuštění plavecké dráhy = NESPLNIL.

Tabulka 18. Bodová škála disciplíny plavání na 100 metrů

	Minimum											
Výkon	uplavat	2:10	2:00	1:56	1:52	1:48	1:44	1:40	1:36	1:32	1:28	1:24
Body	2	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Každý posun času o- 4s od času 1:24 = + 1 bod.

V této podobě se užívají testové baterie při průběžném testování (viz. příloha 3). Při vstupních testech se navíc v minulosti zařazovaly disciplíny: obratnostní překážková dráha a kolektivní hra (basketbal, volejbal). V současné době se však už nepoužívají.

Tabulka 19. Bodová škála disciplín obratnostní překážková dráha a kolektivní hra

Obratnostní překážková dráha	10 – 12 bodů
------------------------------	--------------

3.4 Centrální podpůrná skupina

Po rozpadu východního bloku a následného ekonomického rozvoje zareagovala německá celní správa, jako první ve Střední Evropě, na měnící se podmínky v oblasti boje proti podloudnictví a postihování protiprávního jednání v oblasti jejich působnosti. Zvyšoval se objem nelegálně obchodovaného zboží, rostlo i množství peněžních prostředků a s tím i „odbornost“ pachatelů a jejich počet. Z toho vyplývalo zvýšené riziko pro orgány státní správy. Německá celní správa na to reagovala vytvořením celního kriminálního úřadu a jeho speciálních útvarů. Jedním z nich je zásahová jednotka známá jako ZUZ. Jednotka ZUZ (Zentralen Unterstützungsgruppe Zoll – Centrální podpůrná skupina) má své počátky v roce 1993. Toho roku bylo stanoveno vyhláškou ministra financí vytvoření specializovaného útvaru. Zahájila se příprava na sestavení dvou přípravných skupin. Jednalo se však pouze o koncepční práci. Teprve roku 1996 proběhlo první výběrové řízení, které úspěšně absolvovalo 12 adeptů, a následně zahájili svůj základní výcvik. Ten byl ukončen v 1998, kdy ZUZ hlásí svou připravenost na ministerstvu financí a zahajuje svou praktickou činnost. Existence a činnost skupiny vychází ze tří základních právních pramenů. Jedná se o § 3 odst. 8 č. 3 zákona o celní správě (Zollfahndungsdienst Gesetz - ZFdG), kde je definováno, že ZKA (Celní kriminální úřad) poskytuje specializované skupiny pro dokončení úkolu. Dále je to nařízení 100 policejní služby (PDV 100), mise ZUZ musí být provedena v souladu s těmito zásadami. Třetím právním pramenem je trestní řád a to § 102, 103 a 112 (Strafprozessordnung–StPO).

Vznik ZUZ představoval pro celní správu velkou výzvu. Žádná srovnatelná jednotka v německé civilní celní správě nebyla a není. Proto se jednalo o bezprecedentní počín, který se ne vždy setkával s pochopením. Největší problémy byly v nedostatku porozumění ze strany policie, která se dívala s nedůvěrou na vznikající zásahovou jednotku pod záštitou daňově orientovaného ministerstva financí. Podporu obdržela skupina především ze strany spolkového státu Severní Porýní - Vestfálsko a místního policejního oddělení SEK (Spezialeinsatzkommando-speciální operace). Dnes probíhá vzdělávání úředníků ve výcvikovém středisku pro speciální policejní síly NRW (Severní Porýní - Vestfálsko). Podle výpisu ze zprávy federálního soudu z roku 2011 platí pro práci celní pátrací služby obecné zásady platné pro policii. Zejména se jedná o zásady uvedené v PDV 100. Podle těchto i jiných ustanovení jsou příslušníci ZUZ úředníci celní správy využívající speciální vybavení a taktické postupy, převážně pro potřeby celní pátrací služby, za účelem ochrany státních

zaměstnanců v operacích, které by jinak nebyly možné, nebo jen s neúměrným rizikem. ZUZ zakročuje proti závažné a organizované trestné činnosti v konkrétních úkolech od boje proti pašování tabákových výrobků po potírání obchodu s drogami. Provádí operativní činnost pro potřeby celních oddělení i pro další agentury federální celní správy. Poskytuje ochranu policistům v utajení při uzavírání fiktivních obchodů a pro svědky na úrovni rizika I, v šetřeních za něž jsou zodpovědné celní útvary.

V oblasti mezinárodní spolupráce, mimo jiné se zahraničními celními správami, se aktivně podílí na společných akcích. V letech 2004/2005 se ZUZ zúčastnila mezinárodního cvičení pod záštitou spolkového kriminálního úřadu (BKA-Bundeskriminalamt) kde se osvědčily zkušenosti členů skupiny při práci v malém týmu.

Velice praktickým oprávněním, jímž dnes disponuje ZUZ velice ojediněle, i mimo rámec Německa a Evropy, je možnost použití zvolání „policie“. Slovo „policie“ je mezinárodně používáno s minimálními obměnami, a proto je srozumitelné i pro cizince. Nespornou výhodou je i jeho stručnost například oproti zvolání „celní správa“.

3.4.2 Výběrové řízení

Zájemci o práci v jednotce se musí podrobit dvoutýdennímu výběrovému řízení, které obsahuje:

- lékařské vyšetření,
- psychologický test (koncentrace, týmová práce, test inteligence),
- fyzické testy, viz níže,
- test zacházení se zbraní.

Úspěšnost uchazečů je asi 20 – 30%.

Poté následuje pro úspěšné adepty dlouhodobý výcvik ve výcvikovém středisku německých policejních jednotek v délce 14 měsíců. Tento výcvik obsahuje zejména:

- střelbu ze všech používaných zbraní,
- taktické postupy ve vozidlech, budovách, otevřeném prostoru,

- horolezectví a slaňování, budovy, skály, vrtulníky,
- bezpečnostní školení pro řízení vozidel,
- taktický výcvik zadaných scénářů.

3.4.2. Fyzické testy

Tabulka 20. Testová baterie Centrální podpůrné skupiny

	Popis disciplíny	Minimální požadovaný výkon
1	Plavání 200 metrů	4:00 minut
2	Běh 5000 metrů	22:15
3	Silový test	10 x
4	Shyby	9 x
5	Sprint 100 metrů	14 sekund
6	Překážková dráha	?

Plavání 200 metrů

Plave se v bazénu délky 50 metrů libovolným stylem, který je možno v průběhu měnit. Start je umožněn jak z vody, tak i ze startovního bloku. Nejsou povoleny žádné pomůcky usnadňující plavání, vyjma plaveckých brýlí.

Běh 5000 metrů

Provádí se na atletickém stadionu na oválu 400 metrů. Povrch tartan. Běží se 12,5 kola. Při každém průběhu cílovou čarou instruktoři sdělují mezičasy. Povinné je běžecké vybavení bez bližší specifikace či omezení.

Silový test

Provádí se vleže, tlakem na lavici technikou bench press obouřuč. Stanovená zátěž odpovídá 75 % aktuální tělesné váhy testované osoby. Vážení probíhá před testem. Nepovolují se silové

dresy, odrážení od hrudníku, zvedání beder z lavičky (tzv. mostování) a zvedání nohou z podlahy. Během cviku asistují dva určené cvičenci poskytující v případě potřeby záchranu.

Shyby

Cvik je prováděn na doskočné nebo dosažné hrazdě. Začátek je ve visu, paže v loktech propnuté, úchop nadhmatem v šíři ramen. Pohyb se provádí silově, nedynamicky a končí, když je brada nad úrovní hrazdy. Povoleno je použití rukavic i magnézia. Nepovoluje se usnadňování úchopu použitím tzv. trhaček.

Sprint

Provádí se na atletickém stadionu na tartanu. Umožněno je použití treter i startovních bloků. Start se provádí na akustický signál. Měří se ručně stopkami. V jednom rozběhu běží vždy dvě testované osoby.

Překážková dráha

Složení překážkové dráhy není přesně dáno a průběžně se mění. Proto nelze uvést konkrétnější specifikace a limity.

V oblasti fyzických testů a přípravy používá ZUZ i některé nestandardnější metody. Každý uchazeč má například předvést nějakou dovednost či schopnost, kterou obohatí skupinu. Dále musí každý z členů absolvovat klasický maratonský běh. Není zde však stanoveno, kdy a kde tak učiní, ani neexistují žádné výkonnostní požadavky. Vše závisí na jednotlivci.

3.5 Realizační oddělení

Další jednotkou podobného zaměření je polský Wydział Realizacyjny, neboli Realizační oddělení. Vyvíjí se od roku 1998 kdy vznikl Wywiad skarbowy (oddělení pátrání finanční správy), později známý jako Dokumentacja skarbowa. Vytvoření těchto jednotek opět vycházelo z konkrétních potřeb. Rozvoj soukromého podnikání a otevření Polska světu šlo ruku v ruce, podobně jako v ČR, s rozvojem kriminality. Po vstupu do EU se stalo Polsko tranzitní hraniční zemí. Stejně jako v Čechách i v Polsku představovali celníci hlavně úřednickou mašinérii. Narůstající množství nelegálního obchodu způsobovalo i zvyšující se nebezpečnost pachatelů této kriminální činnosti. Množily se případy ukrývání, útěků, ale i fyzických konfrontací a zastrašování úředníků. Proto byly, v rámci celní inspekce, vytvořeny výše zmíněné jednotky. Personálně byl tento útvar z velké části obsazen zkušenými profesionály z řad policejních a armádních speciálních sil. Díky tomu se jednotka dostala relativně rychle na akceschopnou úroveň. Od roku 2002 vznikají wydziały, oddziały a sekcje realizacyjne (realizační oddělení, oddíly a sekce). V rámci organizačních reforem byla celní inspekce v tomto roce rozpuštěna a z jejích realizačních skupin vytvořen Wydział Realizacyjny, tentokrát již mimo rámec celní správy. V tom je také tato jednotka mezi uváděnými týmy specifická. Jedná se však pouze o formální rozdíl. Někteří členové původních skupin přešli do nového útvaru a většina zbylých členů se vrátila k původním jednotkám, tedy k policii a armádě. Od roku 2002 tak zůstala celá polská celní správa bez ozbrojených úředníků a pro případy kdy to okolnosti vyžadují musí spolupracovat s jinými složkami. Tento stav se začal měnit až roku 2010, kdy se začínají v celní správě opět zavádět ozbrojené útvary.

Původní plány ministerstva financí předpokládaly vytvoření šestnácti skupin, po jedné v každém vojvodství. Podle počtu členů od největších po nejmenší by se jednalo o oddělení, oddíly a sekce. Ve skutečnosti vzniklo s velkým zpožděním jen deset skupin, z nichž žádná nedosáhla plánovaného personálního stavu (od 11 do 24 pracovníků), a roku 2006 byl tento stav opět zredukován na šest desetiosobových oddělení (Białymstok, Katowice, Lublin, Olszynie, Poznan, Rzeszow). Než však došlo k vytvoření kterékoli z uvedených skupin, vznikl v nadřízeném Biurze Dokumentacji Skarbowej MF ve Varšavě, už 9.9. 2002, jako

první centrální Wydział Realizacyjny. To bylo umožněno jednak dřívějším poskytnutím tabulkových míst a jednak již zmíněným administrativním přejmenováním, přesunem dříve existující jednotky z generální inspekce cel. V dnešní době oblastní jednotky působí samostatně nebo ve spolupráci s centrálním útvarem, který také organizuje jejich testování a školení. Stejně jako ostatní uváděné jednotky ani Wydział Realizacyjny není protiteroristickou jednotkou. Dle jeho členů jej vcelku vhodně definuje anglický pojem HEAT (High – Risk Entry and Apprehension Teams, tedy týmy pro vysoce rizikové vstupy a zadržení).

3.5.1 Výběrové řízení

Při nástupu do jednotky musí zájemci prokázat:

- čistý trestní rejstřík,
- vysokoškolské vzdělání.

Dále musí absolvovat:

- lékařské vyšetření,
- psychologický test,
- fyzické testy.

3.5.2 Fyzické testy

Tabulka 21. Testová baterie Realizačního oddělení

	Popis disciplíny	Minimální požadovaný výkon
1	Shyby	10
2	Běh 3 km	15 minut
3	Sedy-lehy 1 minuta	60
4	Šplh na laně	vyšplhat
5	Bench press	2x
6	Plavání 50 metrů libovolný styl	55 sekund
7	Plavání 25 metrů pod vodou	uplavat
8	Vylovení předmětů	3 předměty
9	Skok do vody	skočit
10	Překážková dráha	10 minut

Celé testování probíhá ve dvou dnech, pořadí disciplín není striktně dáno a mění se dle možností.

Shyby

Cvik je prováděn na doskočné nebo dosažné hrazdě. Začátek je ve visu, paže v loktech propnuté, úchop nadhmatem v šíři ramen. Pohyb se provádí silově, nedynamicky a končí, když je brada nad úrovní hrazdy. Není povoleno použití žádných usnadňujících pomůcek. Minimální výkon pro splnění je 10 opakování.

Běh 3 000 metrů

Provádí se na atletickém stadionu na oválu 400 metrů. Povrch tartan. Běží se 7,5 kola. Při každém průběhu cílovou čarou instruktoři sdělují mezičasy. Povinné je běžecké vybavení bez bližší specifikace či omezení. Minimum pro úspěšné splnění testu je dodržení limitu 15 minut. Při nástupních testech se adepti přezkušují v běhu na 5 000 metrů za stejných podmínek. V tom případě je časový limit stanoven na 25 minut.

Sedy - lehy

Úkolem je po dobu 1 minuty provést maximum cviků. Startovní pozice v lehu na zádech, chodidla mírně od sebe kolena pokrčené. Nohy jsou v kotnících fixovány partnerem, prsty rukou propletené v týle. Počítá se, kolikrát se dotkne testovaná osoba loktem protějšího kolene.

Šplh na laně

Šplh se provádí v kryté tělocvičně na sedmimetrovém laně bez přírazu, tedy bez pomoci nohou. Startovní pozice je ve stoji bez kontaktu s lanem. Minimem pro započtení testu je jednou vyšplhat. Při spouštění je povoleno použití nohou. Umožňuje se aplikace magnézia.

Bench press

Provádí se vleže na lavičce s obouruční činkou. Minimální zátěž je rovna aktuální tělesné váze testované osoby. Vážení probíhá před testem. Nepovolují se silové dresy, odrážení od hrudníku, zvedání beder z lavičky (tzv. mostování) a zvedání nohou z podlahy. Během cviku asistují dva určené cvičenci poskytující v případě potřeby záchranu. Pro splnění jsou vyžadována dvě úplná opakování.

Plavání 50 metrů

Plave se v bazénu délky 25 metrů libovolným stylem, který je možno v průběhu měnit. Start je umožněn jak z vody, tak i ze startovního bloku. Nejsou povoleny žádné pomůcky usnadňující plavání, vyjma plaveckých brýlí. Maximální čas potřebný na překonání dané vzdálenosti je pro splnění disciplíny stanoven na 55 sekund.

Plavání pod vodou

Platí stejná omezení jako u předchozího testu. Testovaná osoba musí překonat vzdálenost 25 metrů pod vodou, tj. na jeden nádech, v libovolném čase.

Vylovení předmětů

Účelem disciplíny je vylovení tří předmětů ze dna bazénu. Předměty se nacházejí 5 metrů hluboko. Způsob provedení není definován. Platí omezení z předchozích plaveckých testů.

Skok do vody

Skok do vody z pětimetrového můstku. Provádí se rovněž na krytém bazénu. Ověřuje, zda nemá uchazeč například strach z výšky.

Překážková dráha

Obratnostní překážková dráha obsahuje: výstup na 7 metrů vysokou věž, sestup na silném laně (fast rope), přeskok přes okno, přeskok přes dvě okna, překonání vzdálenosti 5 metrů pomocí tří vodorovně napnutých lan (jedno lano v levé ruce, druhé v pravé ruce a na třetím se stojí), plížení 5 metrů pod ostnatým drátem, výmyk na hrazdě, překonání 25 metrů na silném laně (adept visí pod lanem za ruce a nohy a ručkuje), skok přes dvoumetrový příkop, ručkování na zavěšeném žebříku bez pomoci nohou, přechod přes pneumatiky ve výšce 4 metry, čtyři nízké překážky, výstup 3 metry na laně do okýnka, průchod a přeskok na dva kroužky, zhoupnutí na laně, přechycení na druhé a přistání na rovnováze, překonání 2,5 metru vysoké zdi, přeskok 15 – ti železných překážek cca 50 cm, ručkování na bradlech 3 metry. Dráha se absolvuje dvakrát za sebou po jednotlivcích. Maximální čas je 10 minut.

Mimo uvedené disciplíny se při výběrovém řízení zařazuje ještě například boj proti dvěma protivníkům. Ten probíhá v ringu, s užitím chráničů chrupu, rukavic, přilby a bandáží rukou. Protivníci nastupují postupně. Jedná se o dynamický semikontaktní sparing.

Průběžné testování je evidováno instruktorem fyzické přípravy (viz. příloha 2)

3.6 Jednotka služebních zákroků

Jazykově nejbližší zahraniční jednotkou je Slovenská JSZ (Jednotka služobných zákrokou). Podobně jako v ČR dopomohla k vytvoření specializované jednotky inspirace v zahraničí. Konkrétně v Polsku, Maďarsku a Německu. Slovensko procházelo podobným vývojem jako jeho sousedé, včetně souvisejících problémů. Bylo také evidentně tranzitní zemí pro nelegální zboží určené pro Západní Evropu. Navíc si zvyšující se riziko při práci celních úředníků neuvědomovalo jen Slovensko. Vznik JSZ CKÚ (Celní kriminální úřad) byl doporučen i v dopise generálního sekretáře WCO p. Michaela Danetta, číslo 01.EL357E/R.M. TE7-80, kde se uvádí:

„Očekávané národní opatření z hlediska zásahů celní správy č.23.:

Vytvořit „Mobilní jednotku specialistů – jednotku rychlého nasazení“, která může být urychleně rozmístěna ve vysoce rizikových oblastech.“

Také Rad bezpečnosti OSN v rezoluci 1373 (2001) přijala na svém 4385 zasedání 21. září 2001 v bodě 4 následující:

„Poukazuje s obavami na blízké spojení mezi mezinárodním terorizmem a mezinárodním organizovaným zločinem, nelegálními drogami, praním peněz, nelegální přepravou zbraní a nelegálním pohybem jaderného, chemického, biologického a jiných potenciálně smrtelných materiálů. V této souvislosti zdůrazňuje potřebu zvýšení koordinace v úsilí na národní, regionální a mezinárodní úrovni, aby se posílila globální odpověď na tuto vážnou výzvu a hrozbu mezinárodní bezpečnosti.“

Je zjevné, že výše uvedená doporučení se netýkají zdaleka jen Slovenska. Tato výzva byla a je aktuální i pro další státy ve střední Evropě i jinde.

V té době se již koncepčně připravovalo vytvoření podobného útvaru. Formování jednotky začalo v říjnu 2001 přípravným výcvikem a následným výběrem celníků ucházejících se o práci v JSZ. Oddělení Jednotky služebních zákroků následně vzniklo 16. 5. 2002. Nejednalo se však o tým specializující se ve své přípravě, podobně jako výše zmíněné skupiny, pouze na rizikové zákroky a operace. Šlo o poloprofesionální jednotku, jejíž členové zůstávali dislokováni u původních útvarů a setkávali se pouze na výcviku a při zákroku. Mimo to plnili povinnosti jako běžní celní úředníci.

Postavení JSZ je definováno a vymezeno v paragrafech 50 a 51 zákona NR SR č. 354/2011 o finanční správě ze dne 14. září.

§ 50

Vykonávání služebních zákroků

- 1) Celník v jednotce služebních zákroků vykonává služební zákroky proti nebezpečným pachatelům trestné činnosti páchané v souvislosti s porušováním daňových předpisů v oblasti daně z přidané hodnoty při dovozu, anebo spotřebních daní anebo celních předpisů.
- 2) O nasazení celníků v jednotce služebních zákroků rozhoduje ředitel Kriminálního úřadu finanční správy.

§ 51

- 1) Služební zákroky celníků v jednotce se vykonávají pod přímým vedením velitele zákroku.
- 2) O použití donucovacích prostředků nebo speciálních zbraní při služebních zákrocích rozhoduje velitel zákroku. O použití donucovacích prostředků může na místě zákroku rozhodnout i nadřízený tohoto velitele. Rozhodnutí velitele zákroku a nadřízeného tohoto velitele musí být uchovány na zvukovém nebo písemném záznamu.
- 3) Na velitele zákroku, který se rozhodl podle bodu 2, a na jeho nadřízeného se přiměřeně vztahují ustanovení § 53 odst. 1 až 3.
- 4) Pokud je to nutné v zájmu osobní bezpečnosti celníků v jednotce služebních zákroků a osob jim blízkých, jsou celníci oprávněni použít při služebním zákroku ochranné kukly. O použití ochranných kukel rozhoduje ředitel Kriminálního úřadu finanční správy anebo velitel zákroku. (Zákon o finanční správě, 2011)

3.6.1 Výběrové řízení

Podmínky přijetí k JSZ:

- rozšířené fyzické testy (silové, vytrvalostní, bojové),

- osobní pohovor,
- psychologické vyšetření (osobnost, práce v týmu, agresivita, rozhodování ve stresu).

3.6.2 Fyzické testy

Tabulka 22. Testová baterie Jednotky služebních zákroků

	Popis disciplíny	Minimální požadovaný výkon
1	Shyby	
2	Sedy - lehy	
3	Kliky	
4	Skok z místa	
5	Tlak	
6	Bicepsový shyb	
7	Boxovací pytel	5 minut
8	Běh 200 metrů	
9	Běh 1000 metrů	
10	Běh do schodů	
11	Zápas	
12	Box	

Dle vyjádření vedoucího skupiny nejsou stanoveny minimální požadavky, neboť při výběru uchazečů vybírají vždy ty nejlepší. Proto také nejsou u jednotlivých disciplín uvedeny limity.

Shyby

Cvik je prováděn na doskočné nebo dosažné hrazdě. Začátek je ve visu, paže v loktech propnuté, úchop nadhmatem v šíři ramen. Pohyb se provádí silově, nedynamicky a končí, když je brada nad úrovní hrazdy. Povoleno je použití rukavic i magnézia. Nepovoluje se usnadňování úchopu použitím tzv. trhaček.

Sedy - lehy

Provádí se v lehu na zádech, nohy pokrčené a fixované v kotnících partnerem, prsty rukou propletené v týle. Počítá se, kolikrát se dotkne testovaná osoba loktem protějšího kolene.

Kliky

základní poloha je podpor ležmo, ruce na šíři ramen. Trup je rovný, pohyb se provádí plynule v plném rozsahu.

Skok z místa

Úkolem je ze stoje snožmo doskočit co nejdále. Kontroluje se přešlap a odraz obounož. Dopomoc švihem paží je povolena.

Tlak

Jedná se o tlak vleže na lavičce tedy bench press. Neprovádí se v zaměření na maximální sílu, ale silovou vytrvalost se zátěží rovnající se tělesné váze testované osoby. Vážení se provádí bezprostředně před testem. Není povoleno použití dresu. Během cvičení dbá určená osoba na bezpečnost testovaného.

Bicepsový shyb

Cvik je prováděn na doskočné nebo dosažné hrazdě. Začátek je ve visu, paže v loktech propnuté, úchop je podhmatem. Pohyb se provádí silově, nedynamicky a končí, když je brada nad úrovní hrazdy. Povoleno je použití rukavic i magnézia. Nepovoluje se usnadňování úchopu použitím tzv. trhaček.

Boxovací pytel

Adept boxuje ve vlastní režii do boxovacího pytle. Jsou povoleny všechny úderové techniky, nezávisle na konkrétním stylu bojového umění.

Běh

Běží se na vzdálenost 200 a 100 metrů. Nejprve je změřen čas bez zátěže, poté s beranidlem a nakonec s výstrojí o celkové váze cca 34 kg.

Běh do schodů

Úkolem je vyběhnout se zátěží (34 kg viz výše), tedy výstrojí a beranidlem, do čtvrtého poschodí v co nejkratším čase.

Zápas a box

Jedná se o formu semikontaktního sparingu, kdy se více než jen kvalita bojové techniky ověřuje odhodlání adepta.

4 DISKUZE

Motorické schopnosti jsou obecné kapacity limitující výkonové možnosti jednotlivce. Jejich diagnostika má pro jakoukoli predikci fyzického výkonu v budoucnu velký význam. Teorie testování obsahuje, i ve velmi zjednodušeném základu, některé zásady jejichž uplatnění je pro kvalitu testů nezbytné. I bez výraznějších odborných znalostí je zřejmé, že pro tvorbu testů je potřeba znát jejich účel a to tak přesně jak je to možné. Pro zásahové jednotky, konkrétně Skupinu operativního nasazení, je účel fyzických testů, v obecném smyslu, vcelku zjevný. Výběr fyzicky nejvhodněji disponovaných jedinců pro práci v jednotce. Problémy začínají se specifikací takových dispozic.

Většina sportů preferuje, ve větší či menší míře, některé aspekty fyzických schopností. Výrazné to je např. u powerlifterů, důraz na maximální sílu daných partií. U speciálních jednotek je mnohem těžší jednoznačněji definovat požadované vlastnosti. Zvláště u policejních, a tedy i celních. O to důležitější je to úkol. Je nutné určit podle charakteru práce priority, které aspekty je vhodné více preferovat. A to jak při výběru nových adeptů, tak při výcviku. Tato teoretická příprava je téměř vždy zanedbávána. Ilustruje to i zavedení testové verze B u SON. Přijetí této nové baterie bylo sice přínosem, ale vlastně jen napravovalo chyby při sestavování původních testů, jelikož lépe zohledňovalo závislost silových schopností na hmotnosti testovaného. Do té doby byli jednoznačně zvýhodněni adepti drobnější konstituce. V absolutní síle mají těžší sportovci jednoznačně výhodu. „Jedinci o vyšší hmotnosti mohou dosáhnout absolutně vyšších hodnot silových projevů než jedinci o menší hmotnosti...“ (Čelikovský, 1990, 88). Situace je však zcela jiná u relativního silového výkonu, což je oblast na kterou se zaměřuje většina testů. „...je relativní hodnota silového projevu např. u vzpěračů vzhledem k výsledku motorického výkonu výhodnější v nižších hmotnostních kategoriích než ve vyšších“ (Čelikovský, 1990, 88). Proto se například v silovém trojboji používá tzv. „Wilksův koeficient“. V tomto smyslu je sice i novější testová baterie zaměřena na relativní hodnotu výkonu vycházející z hmotnosti testovaného, ale omezení na minimum 85 kg a jiný limit na vytrvalostním běhu, umožnilo účast těžším borcům. Byla to reakce na požadavky instruktorů, avšak opět bez uplatnění teorie testování. Podobná situace převládá i v jiných jednotkách. V testových souborech a bateriích

používaných ve speciálních jednotkách lze díky tomu jen těžko zohledňovat kritéria kvality, tedy validitu, reliabilitu a objektivitu. Míra objektivitu závisí na přesnosti a jednoznačnosti popisu testů a ve velké míře na přístupu instruktorů. Naproti tomu nelze příliš hodnotit míru validity ani reliability, jelikož není nijak stanoveno, co přesně mají testy postihnout. Až na výjimky, například u slovenské JSZ, jsou používány obvyklé disciplíny. Snaha o přiblížení zaměření testového souboru reálným potřebám zásahových jednotek je minimální. Mimo vad uvedených výše, vycházejících z nedostatečného uplatňování teorie testování, je několik dalších nejasností i v popisu a skladbě testů. I baterie užívané pro potřebu SON, relativně podrobněji popsáné než uvedené testy zahraničních jednotek, mají některé nedostatky. Některé disciplíny používané Skupinou operativního nasazení nemají vhodně popsáno provedení. To ztěžuje práci instruktorů a snižuje informativní hodnotu testu. Například u verze A:

Šplh

Pro počáteční pozici testované osoby by bylo vhodnější použít postup aplikovaný na závodech ve šplhu. Tedy sedící osoba a po započetí pokusu už se nesmí dostat do kontaktu nohou s podložkou. Tím se eliminují jakékoli výskoky, a tedy zvýrazní význam šplhu.

Dle popisu je maximální počet provedení omezen z důvodu bezpečnosti. Ta však není primárně ohrožena počtem překonaných úseků, ale případným zbrklým sestupem, který však regulován není.

Tento cvik se svým zaměřením na svalovou vytrvalost konkrétních partií velmi podobá cviku číslo 4, tedy přitahům na hrazdě. Bylo by zřejmě vhodnější zvolit jeden z těchto cviků, a to dle požadavků validity.

Kliky

Cvik je vhodně umístěn před disciplínu sedy-lehy, neboť je potřeba při něm využít svalový korzet celého trupu na jeho fixaci „Je kladen větší důraz na stabilizaci ve srovnání s bench pressem“ (Vella, 2006, 28). Přestože existují menší výhrady „Spolehlivost testu je nižší než u ostatních silových motorických testů“ (Čelíkovský, 1990, 91), pokud se pečlivě dodržuje popis provedení, zvláště krajních poloh, má cvik dostatečnou objektivitu. Z toho důvodu se také

provádí bez trikotu, aby šlo jednoznačně určit, zda došlo ke kontaktu hrudníku s podložkou (resp. plastovou lahví).

Sedy-lehy

Při zachování techniky pohybu dle popisu, podobně jako u předchozího cviku, lze dosahovat vysoké objektivity. Z pohledu validity a reliability, je však nutno vzít v potaz zatížení svalových skupin, zda odpovídá požadovanému záměru. Také nejsou zanedbatelná zdravotní rizika.

...K tomuto testu je celá řada výhrad. Po určité době (30 – 45% celkového počtu předklonů) se při něm zapojují kyčelní flexory, dále dochází ke kompresi páteře. Poloha paží vyvolává hyperflexi krku a nepravidelný rytmus způsobuje trhavé pohyby. Testovaná osoba se pak často pažemi odráží od podložky. U dětí se zvětšenou bederní lordózou a slabým břišním svalstvem, vlivem zapojení tonických flexorů kyčelních kloubů, dochází k podpoře vzniku bolesti dolních částí zad (Havel, Hnízdil 2009, 76).

Vhodnou alternativou mohou být modifikované sed-lehy bez fixace nohou, a s rukama na hrudi nebo podél těla. Pokud ovšem test není například specifikován a zaměřen úmyslně na bedrokyčlostehenní sval.

Shyby

Cvik je dle zatěžovaných partií velmi podobný šplhu. Má výhodu snadné kontroly provedení a postrádá rizika šplhu. Vhodnější by bylo zvolit jen jeden cvik na danou partii a tím test celkově zkrátit nebo přidat jiný cvik z oblasti, kterou baterie zatím nepokrývá.

Sprint

Popis neodpovídá skutečnosti v možnosti použití bloků. Ty nejsou stabilně k dispozici, a proto se nepovolují. Možné je využít jako bloku zapření o nohu jiného adepta.

Pro použití v testech vytvořených dle pracovního nasazení skupiny by se jevila vhodnější alternativa kratšího sprintu. Tedy 50 nebo 60 metrů.

Běh 3 000 metrů

Přestože neexistuje žádný bližší popis zaměření testů, lze považovat zařazení vytrvalostního běhu za vhodnou volbu. Vzhledem k požadavkům na členy skupiny je nějaká verze dlouhého běhu nezbytná. Přestože, jak bylo řečeno výše, není dlouhodobá vytrvalost u SON v takové permanenci jako u armádních jednotek, jistá její úroveň je nezbytná. Vhodné by byly i delší trasy, např. 5 000 metrů bez příliš vysokých výkonnostních požadavků. Základním úkolem by bylo uběhnout bez přestávky.

Plavání

Dle primárního zaměření SON není pravděpodobné, že by se plavecké dovednosti uplatnily v její hlavní činnosti. Skupina operativního nasazení je však nasazována i v rámci integrovaného záchranného systému, proto je nutností i prokázání alespoň elementárních plaveckých dovedností. Zároveň je vhodně zvoleným minimem pouze uplavat.

Obratnostní dráha

Hodnocení není příliš jednoznačné, chybí přesnější bodová škála. To však vzhledem k možnému bodovému rozsahu nemá na výsledek testu významný vliv. Právě minimální bodová diference také tuto disciplínu činí zbytečnou.

Kolektivní hra

Shodně s předchozí disciplínou je největší slabinou bodování. Také volba hry (volejbal, basketbal) je vhodnější pro všestranněji sportovně zaměřené testy. Zřejmě jde také o část čistě převzatou (např. z Manuálu talentové přípravy).

Od počátku vzniku SON byl deklarován požadavek na krátkou, jednodenní dobu trvání testování. Tato podmínka je také po celou dobu existence plněna. Bylo by však žádoucí vymezit přesnější časový rámeček aby nedocházelo k výraznějším výkyvům v závislosti na počtu testovaných osob, a tedy rychlosti s jakou plní jednotlivé úkoly. Různá délka odpočinku mezi dílčími testy redukuje porovnatelnost výsledků a tedy i objektivitu. Omezení rozsahu testu opět klade vyšší nároky na fundovaný výběr testovaných schopností a následně užitých disciplín. V oblasti potřebného materiálního zabezpečení je také zjevná tendence soběstačnosti. V současné době je téměř celá testová baterie absolvována ve výcvikových prostorech SON. Výjimku tvoří běh a plavání. Proto také nejsou používány startovní bloky, které nemá skupina ve stálé výbavě.

Podobné výhrady mohou být i u ostatních uvedených testových souborů. Zda jde o vhodné připomínky, záleží nejvíce na záměru tvůrců jednotlivých baterií. Pokud není tento záměr specifitější a jednoznačně deklarován, je vhodné přistupovat k jednotlivým testům v testové baterii rovnocenně. Tedy vyrovnaně dle bodového hodnocení a pokrýt jejich vhodným výběrem všechny oblasti fyzické přípravy. V tomto směru u SON chybí jistě adekvátní zařazení testu koordinačních dovedností.

Každá z uvedených jednotek má, z pohledu testování fyzické kondice, specifický přístup. Nejvyšší nároky má zřejmě Německá ZUZ. Realizační oddělení z Polska zařazuje do testů i disciplíny psychické odolnosti a odhodlání (skok do vody z 5 metrů, boj se dvěma protivníky). Slovenská JSZ nemá stanoveny minimální limity. Přesto však obsahují velmi podobné či shodné disciplíny. Je to proto, že žádná z prezentovaných jednotek nemá zpracován testový soubor dle vlastních potřeb. Jedná se o převzaté testy z baterií zaměřených všeobecněji na dospělou populaci nebo například na mládež (např. Unifittest, Eurofittest). Výjimečná je v tomto smyslu testová baterie JSZ. Zařazuje mimo jiné běh s beranidlem atd. Tím je jednoznačně deklarována snaha o přiblížení skutečným potřebám jednotky. Nejedná se, ale o koncepční zařazení do vyváženého souboru. Mimo neexistence transparentního bodování, které by muselo mít i statistický podklad, je i nevhodné použití pro vstupní testování. Všichni adepti nemají stejnou možnost připravit se na testy.

4.1 Bodování

Jedním z dalších aspektů, jejichž absence je zřejmá, je statistické normování bodové škály. Jednotlivé disciplíny mají teoreticky v testu stejnou pozici, ale jejich hodnocení je značně nevyrovnané.

Před dvěma lety proběhla relativně drobná korekce, která však problém pouze redukovala. Ostatně to byl její záměr. Do té doby bylo například možné získat za výkon v jedné disciplíně (dřep s činkou) více bodů než z libovolných tří disciplín. Skupina operativního nasazení sice disponuje evidencí výkonů ze všech provedených testování, ale počet testovaných osob je pro statistické potřeby nedostatečný. Pro získání odpovídajících výsledků je nutné použít statistické zpracování podle metodologie. Zamýšlet se nad otázkami jako „...Jsou tři vyhrané sety volejbalu jako 3 třetiny hokeje? Je 10% zlepšení (skok 500È 550cm) jako (skok 700È 770cm)? Je zátěž při TF 100/min. 1/2 úsilí z maxima TF 200/min.“ (Komešník, 2006).

Účast na testování je pro všechny aktivní členy povinná. Jejich výkon je však, mimo vlastní výkonnostní kapacitu, výrazně limitován osobní motivací. A ta je nevyrovnaností jednotlivých disciplín opět redukována. Pokud bychom přistupovali k průběžným testům pouze formálně, kdy jediný úkol je splnit minimální limity, nepředstavovala by tato okolnost žádnou překážku. Mají však také plnit informační úlohu o aktuální formě jednotlivých členů. Z dlouhodobého záznamu výsledků lze hodnotit vývoj fyzické přípravy a připravenosti. Podle toho může vedení skupiny upřesňovat složení týmů při zákroku, přizpůsobit tréninkové zaměření a udržovat si přehled. V neposlední řadě je důležitá tato informace pro řadové příslušníky. Znalosti o přednostech i nedostatecích sebe i kolegů jsou zásadní ve všech malých jednotkách. To samozřejmě platí i v ostatních oblastech výcviku.

5 ZÁVĚRY

Pro vytvoření testů fyzické kondice existuje v odborné literatuře mnoho teoretických aspektů, jimiž je nutno se řídit. Přestože existují různé názory, několik základních podmínek je nutno zohledňovat, má-li být výsledek co nejlépe vypovídající ve vztahu ke zkoumaným skutečnostem. Jedná se zejména o požadavky na validitu, reliabilitu a objektivitu testu.

Z pohledu tohoto zjednodušeného výčtu je základním krokem pro tvorbu testové baterie stanovení výchozích požadavků. Jedná se o soubor schopností, jež je třeba testovat. V tomto směru je zřejmý nedostatek většiny prověrek fyzické zdatnosti. To platí i pro uvedené baterie používané u celních jednotek. Nikde není jakkoli definován okruh dispozic, na které je test zaměřen. Lze je pouze zpětně dovozovat dle zvolených disciplín. Přitom pro náležitý stupeň validity a reliability jde o nutnost. Zejména u průběžného přezkoušení také tato skutečnost výrazně ovlivňuje motivaci. Pokud není jednoznačně deklarován účel testů, respektive jednotlivých disciplín, dochází k nedorozuměním a nejasnostem. Šíře zaměření kondiční přípravy zásahové jednotky, jednoznačně překračující úzkou specializaci většiny sportů, tento význam umocňuje.

6 SOUHRN

V bakalářské práci jsem se zaměřil na popis celních zásahových jednotek, problematiku jejich fyzické přípravy, a zvláště testů fyzické kondice. Nejprve jsem popsal historii speciálních jednotek, jejich vznik a členění. Dále jsem se zabýval vývojem testováním fyzické zdatnosti se zaměřením na moderní testové soubory současných speciálních sil. Popisuji problematiku fyzické přípravy celních zásahových jednotek.

V další části uvádím několik zásahových jednotek celních správ s jejich popisem, zákonnými normami, podmínkami přijímacího řízení a podrobnějším popisem baterií fyzických testů. Informace o jednotkách vychází z osobní komunikace s vedoucími a členy uvedených skupin. Tyto testové soubory poté jednotlivě po disciplínách, ale i komplexně jako celek, analyzuji. Upozorňuji na chyby a nedostatky testů, vyplývající z teorie testování. Navrhuji také některé možnosti jak vhodněji aplikovat používané či podobné dílčí testy.

Vzhledem k absenci kvalifikovaně zpracovaného testového souboru který by maximální měrou respektoval potřeby jednotek, bude má práce přínosem pro instruktory a vedení týmů při výběrových řízeních a odborníkům při tvorbě nových testů.

7 SUMMARY

This bachelor's work is focused on the description of customs emergency squads, the problems of their conditioning and especially the physical tests. The information about the squads come from personal communication with the managers and with the members of the squads.

Firstly, the history of special units is described, their origin, development and segmentation.

Secondly, the development of trials of physical abilities is worked out, with focus placed on the modern sets of tests used by contemporary special forces, as well as the question of conditioning of the customs emergency squads.

Then some emergency squads of the customs administrations of different countries are mentioned, including the description of these units, relevant national laws, conditions of entrance examinations proceedings and detailed description of the sets of physical tests. These sets of tests are then analysed separately as well as a whole.

Finally, the work points out the mistakes in the tests which follow from the theory of testing, and proposals are mentioned how to apply the hitherto used or similar partial tests more effectively.

In the absence of precisely defined sets of tests, fitted to the maximum extent possible to the needs of emergency squads, this thesis will be beneficial to instructors and team management in the recruitment process, and to experts in the creation of new tests.

9. Referenční seznam

- Boger, J. (1995). *Elitní a speciální jednotky světa*. Praha: Naše vojsko.
- Celní správa (2011). *Úplné znění Organizačního řádu Celní správy ČR*. Rozkaz č. 7/2007.
- Celní správa (2007). *Vnitřní pokyn č. 54/2007, zásady činnosti Skupiny operativního nasazení*. Věstník CS ČR č. 31/2007.
- Davies, N. (2006). *Raději smrt*. Praha: Deus.
- Frömel, K. (2002). *Kompendium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury.
- Havel, Z., Hnízdil, J. (2009). *Rozvoj a diagnostika silových schopností*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně.
- Hrych, E. (2000). *Velká kniha vojevůdců bitev a zbraní*. Praha: Regia.
- Komeščík, B. (2006). *Kinantropologie – Antropologie – Metodologie*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Měkota, K. (1999). *Manuál talentové přijímací zkoušky na studia tělesné výchovy*. Olomouc: Univerzita palackého.
- Neuman, J. (2003). *Cvičení a testy obratnosti, vytrvalosti a síly*. Praha: Portál.
- Švub, J. (1997). *Historie síly*. Pardubice: svět kulturistiky.
- Vella, M. (2006). *Anatomie pro trénink svalové síly a vytrvalosti*. Praha: Mladá fronta.
- Čelikovský, S. (1990). *Antropomotorika*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Zákon č. 354/2011 sb.(2011). *O Finančnej správě*. Bratislava.

Seznam příloh

Příloha 1. Průměrné výsledky testování Skupiny operativního nasazení 2010, verze A

Příloha 2. Průměrné výsledky testování Realizačního oddělení

Příloha 1

Průměrné výsledky testování Skupiny operativního nasazení 2010, verze A

N 15	Šplh	Kliky	Sedy - lehy	Shyby	sprint	běh na 3 km	plavání	celkem bodů
Výkon	5	76	75	17	13,1	12:43	1:47	
Body	10	12	13	15	9	10	11	82

Příloha 2

Průměrné výsledky vybraných disciplín testování Realizačního oddělení 2010

N 8	Běh 3 km	Shyby	Sedy – lehy 60s	Šplh	Benčpress	Plavání	Překážková dráha
Výkon	14:54	15	59	5 splněno	8 splněno	45	5 splněno